NORAKSTS
Lieta Nr.A42458205
143/AA43 – 0515 – 08/8

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā, 2008.gada 10.maijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētājs V.Endzelis,
tiesneses S.Kanenberga un U.Mihailova,

piedaloties pieteicējas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Zerssen LSS" pārstāvim zvērinātam advokātam *I.P.* un Valsts ieņēmuma dienesta pārstāvim,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Zerssen LSS" pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta 2005.gada 3.maija lēmuma Nr.3.1/11076 atcelšanu, sakarā ar sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Zerssen LSS" apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 7.marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2004.gada novembrī un decembrī sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Zerssen LSS" veica kuģu apgādi ar Kopienas un ārpuskopienas statusa precēm kuģiem „Leonid Galchenko" un „Admiral Starikov". Šīm precēm tika noformēti vienotie administratīvie dokumenti (turpmāk -VAD) EX1 un EX3.

2005.gada 9.martā veikta kuģu „Admiral Starikov" un „Leonid Galchenko" pārbaude, sastādīti muitas apskates akti Nr.138, Nr.140. Konstatēts, ka uz kuģiem atrodas mazāks preču skaits nekā deklarēts.

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Zerssen LSS" ir pārkāpusi Muitas kodeksa 162.pantu, kas noteic, preču izlaišana tiek atļauta tikai tad, ja preces tiek izvestas no Kopienas muitas teritorijas tādā pašā stāvoklī, kādā tās atradās izvešanas deklarācijas pieņemšanas brīdī.

2005.gada 5.aprīlī sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Zerssen LSS" saukta pie atbildības saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk-LAPK) 201.10 panta 1.daļu, piemērojot sodu LVL 100 apmērā.

2005.gada 15.aprīlī LAPK 280.panta 1.daļas 4.punktā paredzētajā kārtībā sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Zerssen LSS" VID Kurzemes reģionālās iestādes muitas pārvaldes lēmumu Nr.F45/29 apstrīdēja VID ģenerāldirektoram.

VID ģenerāldirektora v.i. *A.D.* 2005.gada 3.maijā pieņēma lēmumu Nr.3.1/11976 atstāt negrozītu VID Kurzemes reģionālās iestādes Muitas pārvaldes priekšnieka 2005.gada 5.aprīļa lēmumu Nr.F45/2.

[2] 2005.gada 27.maijā Administratīvā rajona tiesā saņemts sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Zerssen LSS" (turpmāk arī – pieteicēja) pieteikums par Valsts ieņēmuma dienesta (turpmāk arī – atbildētājs) ģenerāldirektora v.i. *A.D.* 2005.gada 3.maija lēmuma Nr.3.1/11976 atcelšanu.

Pieteikumā norādīts turpmāk minētais.

[2.1] Saskaņā ar Muitas kodeksa 161.panta 2.punktu, izņemot preces, kas nodotas procedūrai izvešana pārstrādei vai tranzīta procedūrai atbilstoši 163.pantam, visas Kopienas preces, kuras paredzēts izvest ir jānodod izvešanas procedūrā. Muitas kodeksa 182.pants noteic, izvedot ārpuskopienas preces no Kopienas muitas teritorijas, jāpiemēro atpakaļizvešanas procedūra. Atbildētāja rīcība ir pretrunā iekšējiem normatīviem aktiem un Muitas kodeksa normām.

[2.2] Preču pavadzīmes rēķini atbilstoši Civillikuma 1470., 1533., 2002 pantiem par līguma būtiskām sastāvdaļām uzskatāmi par pirkuma līgumiem, pieņemšanas nodošanas aktiem. Civillikuma 2023., 2024.pants paredz, ka, pieņemot preci, pircējam pāriet viss risks attiecībā uz preces turpmāko likteni, jo kļūst gan par tās īpašnieku, gan arī par valdītāju. Līdz ar to pēc preču piegādes uz kuģiem „Leonid Galchenko" un „Admiral Starikov" pieteicēja vairs neatbildēja par precēm, kā arī nevarēja izkontrolēt kā tās tika izmantotas.

[2.3] Muitas likuma 13.panta 2.daļa noteic, ka preču pārvietošana pāri muitas kontroles zonu robežām notiek tikai ar muitas iestāžu atļauju un to kontrolē. Pieteicēja nevis patvaļīgi piemērojusi muitas procedūras, bet gan atbilstoši muitas sniegtajām atļaujām un piekrišanai.

[3] Atbildētājs pieteicēja prasījumiem nepiekrita, norādot turpmāk minēto.

[3.1] 2005.gada februāra mēnesī VID Kurzemes reģionālās iestādes Muitas pārvaldes Muitas lietu kontroles daļas darbinieki, veicot pieteicējai noformēto VAD kuģu apgādei pārbaudi laika periodā no 2004.gada decembra līdz 2005.gada 10.februārim, konstatēja, ka 2004.gada novembrī un decembrī ir veikta kuģu apgāde ar kopienas un ārpus kopienas statusa precēm kuģiem „Leonid Galchenko", „Admiral Starikov", kuri atradās Liepājas ostā remontā.

[3.2] Pieteicēja noformējusi Liepājas muitas kontroles punktu par:

[3.2.1] apkopojošo VAD EX3 Nr.405891 ārpuskopienas akcīzes precēm par novembrī veiktajām kuģu apgādēm, pie VAD pievienotajā sarakstā norādot preču pavadzīmi-rēķinu (turpmāk-PPR) Nr.LG-IX 276840 uz „Leonid Galchenko"

[3.2.2] VAD EX1 Nr.600890 Kopienas statusa akcīzes precēm, kuras piegādātas kuģim „Leonid Galchenko", izmantojot atlikto akcīzes nodokļa maksāšanu. PPR Nr.LG-IX 278065 (17.12.04.), LG-IX 278064.

[3.2.3] VAD EX1 Nr.600960 (01.02.05.) Kopienas statusa akcīzes precēm, kuras piegādātas kuģim „Admiral Starikov", izmantojot atlikto akcīzes nodokļa maksāšanu. PPR Nr.LG-IX 277468 (03.12.04.), LG-IX 278370 (23.12.04.), LG-IX 278372 (23.12.04.);

[3.2.4] Apkopojošo VAD EX3 Nr.601145 (05.02.05.) ārpuskopienas statusa akcīzes precēm par decembrī veiktajām kuģu apgādēm, pie VAD pievienotajā sarakstā norādot PPR uz „Leonid Galchenko” Nr.LG-IX 277452 (01.12.04.), LG-IX 277491 (07.12.04.), LG-IX 278375 (23.12.04.), LG-IX 278106 (10.12.04.), LG-IX 278119 (11.12.04.), LG-IX 278444 (31.12.04.); uz „Admiral Starikov” Nr.LG-IX 277466 (03.12.04.), LG-IX 278401 (23.12.04.), LG-IX 278373 (23.12.04.), LG-IX 278118 (11.12.04.), LG-IX 278105 (10.12.04.), LG-IX 278442 (31.12.04.).

[3.2.5] Apkopojošo VAD EX3 Nr.601146 (05.02.05.) ārpuskopienas statusa akcīzes precēm par decembrī veiktajām kuģu apgādēm, pie VAD pievienotajā sarakstā norādot PPR uz „Admiral Starikov” Nr.LG-IX 278371 (23.12.04.), LG-1X 278400 (28.12.04.), LG-IX 278117 (11.12.04.), LG-IX 277467 (03.12.04.); uz „Leonid Galchenko" Nr.LG-lX 278063 (17.12.04.).

Papildus iepriekš minētajam, VID KRI MP rīcībā ir dokumenti, ka 2004.gada novembrī uzņēmums ir veicis remontā esošā kuģa "Leonid Galchenko" apgādi ar akcīzes precēm, kuras nav deklarētas muitas iestādē laika posmā no 2004.gada novembra līdz 2005.gada 9.martam. Apgāde veikta, noformējot PPR Nr.LG-IX 277019 (12.11.04.), LG-IX 277067 (23.11.04.), LG-IX 277412 (27.11.04.). SIA "Zerssen LSS" 2005.gada 9.martā tika nosūtīta vēstule Nr.7.2.1-4/2341, kurā ir norādīts, ka uzņēmumam līdz 2005.gada 31.martam jāiesniedz VID KRI Muitas pārvaldē informācija par muitas procedūras piemērošanu šīm precēm.

[3.3] 2005.gada 7.martā tika sastādīts ziņojums par konstatēto faktu un izteikts lūgums veikt fizisko kontroli par piegādāto preču atrašanos kuģu krājumos. 2005.gada 9.martā tika veikta kuģa „Admiral Starikov” pārbaude, par ko sastādīts Muitas apskates akts Nr. 138. Pārbaudes laikā konstatēts, ka uz kuģa atrodas tikai 2000 cigaretes "L&M Red Label" un 8 pudeles 1.0 l "Tullamore Dew". 2005.gada 9.martā tika pārbaudīts arī kuģis "Leonid Galchenko", par ko sastādīts Muitas apskates akts Nr. 140. Pārbaudes laikā konstatēts, ka uz kuģa atrodas tikai 2 pud. 1.0 I "Metaxa 7 st", l pud. 1.0 l "Camus", 2 pud. 1.0 l "Tullamore Dew", 3 pud. 1.0 l "Danzka", l pud. 1.0 l "Contreau" un 21 bloks "L&M Lights". No pārbaudēs konstatētajām uz kuģiem esošajām precēm deklarēti ar iepriekšminētajām deklarācijām ir tikai brendijs "Metaxa 7st." 2 pud.un cigaretes-"L&M Red Label" 10 crt.un "L&M Lights" - 21 crt.

[3.4] Uzņēmums ir nepamatoti piemērojis muitas procedūras: ārpuskopienas statusa alkoholam; viskijs - 2 pud., vērtība 16.60 Ls, preces kods 220830520, liķieris - 4 pud., vērtība 21.84 Ls, preces kods - 220870101, degvīns - 139 pud., vērtība 228.74 Ls, preces kods - 2208601 10 (alkoholam noformēts VAD EX3 Nr.601146).

[3.4.1] Kopienas statusa alkoholam, kuram piemērota atliktā akcīzes nodokļa maksāšana saskaņā ar likuma "Par akcīzes nodokli" 2.panta 4.daļu un 2004.gada 30.martā Ministru kabineta noteikumu Nr.215 "Akcīzes preču pavaddokumentu aprites un kontroles kārtība" IV sadaļu: alus "Budweiser" 033*24 - 2 iepakojumi, vērtība 17.30 Ls (VAD EX1 Nr.600890) un l iepakoj., vērtība 8.68 Ls (VAD EX1 Nr.600960), preces kods 22030001, vīns - 6 pud.,

vērtība 22.38 Ls (VAD EX1 Nr.600890) un 18 pud., vērtība 67.32 Ls (VAD EX1 Nr.600960), preces kods 22041019, vīns - 2 pud., vērtība 4.87 Ls, preces kods 22042178 (VAD EX1 Nr.600960), vermuts - 3 pud., vērtība 10.53 Ls, preces kods 22060059 (VAD EX1 Nr.600960), brendijs - l pud., vērtība 8.47 Ls (VAD EX1 Nr.600890) un 3 pud., vērtība 6.99 Ls (VAD EX1 Nr.600960), preces kods 22082029, rums - 4 pud., vērtība 26.52 Ls, preces kods 22089056 (VAD EX1 Nr.600890), ārpuskopienas statusa cigaretēm - preces kods 24022090, 41 bloks 181.73 Ls vērtībā (VAD EX3 Nr.40589l) un 614 bloki 2009.36 Ls vērtībā (VAD EX3 Nr.603145).

Tā kā kuģiem "Admiral Starikov" un ,,Leonid Galchenko" piegādātie alkoholiskie dzērieni un tabakas izstrādājumi patērēti Kopienas muitas teritorijā, kuģiem neatstājot Kopienas dalībvalsts teritoriālos ūdeņus saskaņā ar Padomes 1992.gada 12.oktobra Regulas (EEK) Nr.2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi (turpmāk tekstā - Muitas kodekss) 3.panta 3.punktu, var secināt, ka SIA "Zerssen LSS" muitas procedūras "izvešana" un "atpakaļizvešana" ir piemērojusi nepamatoti.

Ņemot vērā to, ka muitas procedūras "izvešana" saskaņā ar Muitas kodeksa 161.panta 1.punktu un "atpakaļizvešana" saskaņā ar Muitas kodeksa 182.panta l.punktu var pieļaut, kad preces tiek izvestas no Kopienas muitas teritorijas un saskaņā ar Muitas kodeksa 182.panta 2.punktu "atpakaļizvešana" ietver preču izvešanai paredzētās formalitātes, SIA "Zerssen LSS" ir pārkāpusi Padomes 1992.gada 12.oktobra Regulas (EEK) Nr.2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi 162.pantu, kas noteic, ka preču izlaišana tiek atļauta tikai tad, ja preces tiek izvestas no Kopienas muitas teritorijas tādā paša stāvoklī, kādā tās atradās izvešanas deklarācijas pieņemšanas brīdī.

[3.4.2] Par pārbaudes laikā konstatēto 2005.gada 23.martā VID KR1 Muitas pārvalde sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.2400398.

[3.4.3] VID Kurzemes reģionālās iestādes Muitas pārvaldes priekšnieka p.i. G.Lapiņš, izvērtējot administratīvā pārkāpuma lietas materiālus, izvērtējot pārkāpuma raksturu, sabiedrisko bīstamību, lietā esošos rakstiskos pierādījumus pieņēma lēmumu Nr.F45/29, sodīt SIA "Zerssen LSS" pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk tekstā -LAPK) 201.[10] panta pirmās daļas, Ls 100,00 apmēra.

[3.4.4] Komisijas 1993.gada 2.jūlija Regulas (EEK) Nr.2454/93, kas nosaka izpildes kārtību Padomes Regulai (EEK) Nr.2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi 199.pantā noteikts, ka tiklīdz muitas iestādei ir iesniegta deklarētāja vai tā pārstāvja parakstīta deklarācija, tas saskaņā ar spēkā esošiem noteikumiem uzņemas atbildību par deklarācijā sniegto ziņu pareizību, par pievienoto dokumentu autentiskumu un visu saistību pildīšanu attiecībā uz konkrētās procedūras piemērošanu konkrētām precēm.

Saskaņā ar Komisijas 1993.gada 2.jūlija Regulas (EEK) Nr.2454/93, kas nosaka izpildes kārtību Padomes Regulai (EEK) Nr.2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi 199.pantu, tiklīdz muitas iestādei ir iesniegta deklarētāja vai tā pārstāvja parakstīta deklarācija, tas saskaņā ar spēkā esošiem noteikumiem uzņemas atbildību par deklarācijā sniegto ziņu

pareizību, par pievienoto dokumentu autentiskumu un visu saistību pildīšanu attiecībā uz konkrētās procedūras piemērošanu konkrētām precēm.

[3.4.5] Pārbaudot un izvērtējot lietas materiālus, konstatēts, ka SIA "Zerssen LSS" pārstāvis ir parakstījis muitas deklarācijas un tādējādi uzņēmies atbildību par visu to saistību ievērošanu, kuras paredzētas, piemērojot deklarētajām precēm konkrētās muitas procedūras.

Tādējādi SIA "Zerssen LSS", faktiski neizvedot deklarētās preces no Kopienas muitas teritorijas, ir pārkāpusi muitas procedūras - atpakaļizvešana - nosacījumus un tās rīcībā ir LAPK 201.^{10} panta pirmajā daļā minētā administratīvā pārkāpuma sastāva pazīmes.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 7.marta spriedumu pieteikums atzīts par nepamatotu un noraidāmu.

Spriedums pamatots ar turpmāk minētiem argumentiem.

[4.1] Pieteicēja ir saukta pie administratīvās atbildības un tai uzlikts naudas sods par Latvijas Administratīvo pārkāpuma kodeksa (turpmāk tekstā – LAPK) 201.^{10} panta pirmās daļas pārkāpumu. Minētais pants nosaka, ka: „Par muitas režīmu izpildes noteikumu pārkāpšanu, izņemot gadījumus, kad pārkāpums izdarīts tehniskas kļūdas vai nejaušības dēļ un tā rezultātā nevar rasties muitas parāds, – izsaka brīdinājumu vai uzliek naudas sodu fiziskajām personām līdz simt latiem, bet juridiskajām personām – līdz piecsimt latiem, konfiscējot preces vai bez konfiskācijas”.

Atbildētājs ir konstatējis, ka pieteicēja ir izdarījusi muitas režīmu izpildes noteikumu pārkāpumu, bet nav konstatējis to, ka pārkāpums izdarīts tehniskas kļūdas vai nejaušības dēļ un tā rezultātā nevar rasties muitas parāds. Savukārt pieteicēja uzskata, ka pārkāpuma vispār nav bijis, jo viņas atbildība beidzas tiklīdz preces ir tikušas nogādātas uz kuģiem "Admiral Starikov" un „Leonid Galchenko".

Lai pārbaudītu, vai atbildētājs pareizi ir piemērojis LAPK 201.^{10} pantu, tiesai ir jānoskaidro, vai:

1) pieteicējas formālās darbības atbilst LAPK 201.^{10} pantā aprakstītajai dispozīcijai;

2) pieteicēja bija saucama pie administratīvās atbildības par LAPK 201.^{10} panta pirmās daļas pārkāpumu arī gadījumā, ja viņa nevar ietekmēt piegādāto preču turpmāko likteni;

3) kuģis, kas atrodas Eiropas kopienas (turpmāk tekstā arī – EK) teritoriālos ūdeņos, ir pakļauts Eiropas kopienas muitas teritorijas režīmam.

[4.2] Tiesa konstatēja, ka lietā nepastāv strīds par to, ka 2004.gada novembrī un decembrī pieteicēja ir veikusi kuģu apgādi ar kopienas un ārpus kopienas statusa precēm kuģiem „Leonid Galchenko” un „Admiral Starikov”, noformējot muitas deklarācijas par muitas procedūrām "izvešana" un "atpakaļizvešana". Minētās muitas procedūras paredz preču izvešanu no Eiropas kopienas, tās nepatērējot.

[4.3] Muitas kodeksa 4.panta 20. punkts noteic, ka: „"preču izlaišana" nozīmē darbību, ar kuru muitas dienesti atļauj izmantot preces tiem nolūkiem, kas paredzēti muitas procedūrā, kura tām tiek piemērota”. Savukārt, atbilstoši

Muitas kodeksa 59.pantam, visām precēm, kuras nodod kādā muitas procedūrā, ir jābūt deklarētām šai muitas procedūrai. Kopienas preces, kuras ir deklarētas izvešanai, izvešanai pārstrādei, tranzītam vai ievešanai muitas noliktavā, ir pakļautas muitas uzraudzībai no muitas deklarācijas pieņemšanas brīža līdz brīdim, kad tās atstāj Kopienas muitas teritoriju vai tiek iznīcinātas, vai kad muitas deklarācija tiek atzīta par nederīgu.

No iepriekš minētā izriet, ka visas preces, kuras ir paredzēts izvest no EK, ir jādeklarē. Muitas kodeksa 4.panta 17.punkts noteic, ka: „"Muitas deklarācija" nozīmē darbību, ar kuru persona noteiktajā veidā un kārtībā paziņo par savu vēlmi precēm piemērot noteiktu muitas procedūru". Savukārt, Muitas kodeksa 4. panta 18. punkts sniedz deklarētāja definīciju, proti, par deklarētāju uzskata personu, kas aizpilda muitas deklarāciju savā vārdā, vai personu, kuras vārdā tiek aizpildīta muitas deklarācija.

Tiesa konstatēja, ka lietā nav strīda, ka pieteicēja konkrētajā lietā ir darbojusies kā deklarētājs, atbilstoši Muitas kodeksa izpratnei, deklarējot attiecīgas preces un ievērojot noteiktās muitas procedūras.

[4.4] Tiesa norādīja, ka no iepriekš sniegtajām definīcijām var secināt, ka deklarētājam ir tiesības brīvi izvēlēties jebkuru no muitas procedūrām. Līdz ar to tiesa uzskatīja par nepamatotu pieteicējas pieteikumā ietverto atsauci uz Latvijas Republikas Valsts ieņēmuma dienesta Galvenās muitas pārvaldes 2004. gada 2. augusta vēstuli Nr. 16.1.2./20529 „Par kuģu un lidmašīnu apgādi", kas it kā nosaka to, ka apgādājot kuģus ar akcīzes precēm ir piemērojamas tikai divas muitas procedūras, proti, eksports (izvešana) un reeksports (atkalizvešana). Tomēr, tiesa uzskatīja, ka pieteicēja, atsaucoties uz minēto vēstuli, nav ņēmusi vērā to, ka šīs pašas vēstules pirmā punktā ir dota definīcija tiem alkoholiskajiem dzērieniem un tabakas izstrādājumiem, ko var uzskatīt par kuģu krājumiem, proti, par krājumiem ir uzskatāmi tikai tie alkoholiskie dzērieni un tabakas izstrādājumi, kas ir domāti patēriņam uz kuģa pie nosacījuma, ja kuģis atstāj valsts ūdeņus, vai līdzņemšanai (nevis patēriņam uz vietas!), ja kuģis dodas uz ostu ārpus Eiropas Savienības. Bez tam minētā vēstule nav ārējs normatīvs dokuments, kas pieteicējai noteiktu obligātu rīcības modeli.

[4.5] No lietas redzams un par to nav strīda, ka pieteicēja ir veikusi muitas deklarēšanas procedūras „izvešana" un „atkalizvešana". Attiecīgo muitas procedūru norisi regulē Muitas kodeksa 161., 162. un 182.panti.

Muitas kodeksa 161.pantā ir noteikts, ka izvešanas procedūra ļauj Kopienas preces izvest no Kopienas muitas teritorijas. Izvedot ir jāpiemēro izvešanas formalitātes, tostarp tirdzniecības politikas pasākumi un attiecīgajā gadījumā izvedmuitas nodokļi.

Muitas kodeksa 162.pants paredz nedaudz atšķirīgu procedūru, proti, atlaišanu izvešanai, kas tiek piešķirta ar nosacījumu, ka attiecīgās preces tiek izvestas no Kopienas muitas teritorijas tādā pašā stāvoklī kā izvešanas deklarācijas pieņemšanas brīdī.

Atkalizvešana nozīmē to, ka preces, kas ievestas EK muitas teritorijā, bez to patērēšanas tiek atkal izvestas no EK muitas teritorijas (Muitas kodeksa 182.pants). Šī procedūra ir piemērojama līdzīgi kā procedūra „izvešana".

[4.6] Saskaņā ar Muitas kodeksa 3.panta 3.punktu EK muitas teritorijā ietilpst dalībvalstu teritoriālie ūdeņi, iekšējie jūras ūdeņi un gaisa telpa, kā arī 2.punktā minētās teritorijas, izņemot to teritoriju teritoriālos ūdeņus, iekšējos jūras ūdeņus un gaisa telpu, kas saskaņā ar 1.punktu nav Kopienas muitas teritorijā.

Konkrētajā lietā pastāv strīds vai kuģa teritorija, kas atrodas ārpus valsts teritoriālajiem ūdeņiem, atzīstama par šīs valsts teritoriju.

Atbilstoši APL 251.panta piektās daļas 4.punktam, tiesa, sastādot spriedumu, var atsaukties uz juridisko literatūru, kā arī speciālo literatūru, ko tiesa izmanto savā argumentācijā.

Tiesa norādīja, ka tiesību zinātnē ir nostiprinājies šāds valsts teritorijas definējums – valsts teritorija, uz kuru izplatās šīs valsts jurisdikcija, sastāv no sauszemes teritorijas un teritoriālās jūras, gaisa telpas virs tām un zemes dzīlēm zem tām. Valsts jurisdikcijai ir pakļautas arī attiecīgās valsts diplomātiskās pārstāvniecības citu valstu teritorijā un šajā valstī reģistrētie jūras un gaisa kuģi (Jūras tiesības M. Lejnieka un L.Medinas redakcijā. Jumava, Rīga, 1997. 26. lpp).

Konkrētajā lietā nepastāv strīds, ka pieteicēja ir piegādājusi preces uz jūras kuģiem, kas nav reģistrēti EK muitas teritorijā ietilpstošajās dalībvalstīs.

Kuģu valstisko piederību reglamentē ANO 1982.gada 10.decembra Jūras tiesību konvencijas (turpmāk – Konvencija) 91.pants. Saskaņā ar Konvencijas 91.panta 1.punktu katra valsts nosaka noteikumus, uz kādiem tā piešķir savu valstisko piederību kuģiem, reģistrē kuģus savā teritorijā un piešķir tiesības kuģot ar savu karogu. Kuģiem ir tās valsts piederība, ar kuras karogu tiem ir tiesības kuģot.

Pamatojoties uz iepriekš minēto, varētu izdarīt secinājumu, ka preču piegādes uz kuģiem „Leonid Galchenko" un „Admiral Starikov", kam ir Krievijas Federācijas piederība, ir pielīdzināmas piegādēm uz citu valstu teritoriju, proti, eksportam.

[4.7] Tiesas ieskatā ir jānorobežo divi dažādi jēdzieni – kuģa valstiskā piederība un statuss kā suverēnai svešas valsts teritorijai un muitas teritorijas jēdziens. Tiesa uzskatīja, ka attiecībā uz darbībām, kas personām jāveic muitas jomā, primāri ir jāvadās no definīcijas, kas nosaka muitas teritorijas robežas. Kuģis, atrodoties svešas valsts teritorijā, ir pakļauts attiecīgās valsts muitas režīmam. Tā kā kuģi „Leonid Galchenko" un „Admiral Starikov" preču piegādes brīdī atradās Latvijas Republikas ostā Liepājā un saskaņā ar Muitas kodeksa 3.panta 3.punktu EK muitas teritorijā ietilpst ne tikai dalībvalstu sauszemes teritorijas, bet arī dalībvalstu teritoriālie ūdeņi, tad uzskatāms, ka minētie kuģi nebija pametuši EK muitas teritoriju, līdz ar to tiesa secināja, ka uz kuģiem piegādātās preces fiziski nebija atstājušas EK muitas teritoriju. Tas nozīmē, ka formāli, lai gan preces tikai piegādātas uz svešas valsts īpaša režīma teritoriju – kuģi, tās nebija atstājušas EK muitas teritoriju un, tās patērējot, radās pieteicēja kā eksportētāja sastādīto deklarāciju neatbilstība faktiskajiem apstākļiem, proti, netika veiktas muitas procedūras izvešana un atkalizvešana. To vietā radās situācija, kurā muitas

deklarācijai vajadzēja būt noformētai tā, ka preces ir laistas brīvā apgrozījumā EK muitas teritorijā.

[4.8] Tiesa uzskatīja, ka muitas joma ir ļoti specifiska administratīvo tiesību joma. Nepieciešamība nodrošināt likumību muitošanā, rīcība ar precēm, kas pakļautas muitas kontrolei, prasa muitas preču deklarētājam un jebkurai citai ar muitošanu saistītai personai uzņemties lielu atbildību. Šāda pieeja raksturīga gan Latvijas, gan Eiropas Savienības muitas tiesībās, gan citu valstu tiesībās.

Ārzemju kuģu apgāde ar precēm, tai skaitā akcīzes precēm, tiesas ieskatā, ir īpašas preču piegādes, un tas ir tieši atkarīgs no preču izmantošanas (patēriņa) vietas, atbilstoši tam var tikt noformētas muitas deklarācijas, proti, gan kā izvešana (eksports), ja tā mērķis ir preču patēriņš ārpus EK muitas teritorijas, kuģim atrodoties starptautiskos ūdeņos vai citas ārpuskopienas valsts teritorijā, gan kā preču izlaišana brīvam apgrozījumam (patēriņam). Šo procedūru izpilde ir atkarīga ne tikai no eksportētāja - deklarētāja rīcības, bet arī no kuģa kapteiņa vai citas attiecīgi atbildīgās personas – aģenta (konkrētajā gadījumā – SIA „Andre") savu pienākumu labticīgas izpildes. Līdz ar to personai, kas eksportē un deklarē preces eksportam, ir nepieciešams uzticēties savam partnerim uz kuģa, proti, personai, kas preces saņem. Šajā gadījumā preču deklarētājam ir jāpievērš īpaša uzmanība partneriem, ar kuriem tiek slēgti līgumi, un apstākļiem, kas tieši saistīti ar piegādes nosacījumu izpildi (konkrētajā gadījumā bija jāņem vērā apstāklis, ka kuģi, kuriem tika piegādātas preces, atradās remontā).

[4.9] Komisijas Regulas (EEK) Nr.2454/93 (1993.gada 2.jūlijs), ar ko nosaka īstenošanas noteikumus Padomes Regulai (EEK) Nr.2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi 199.pants nosaka, ka: „neskarot iespēju piemērot soda mērus, tiklīdz muitas iestādei ir iesniegta deklarētāja vai tā pārstāvja parakstīta deklarācija, tas saskaņā ar spēkā esošiem noteikumiem uzņemas atbildību par:

- deklarācijā sniegto ziņu pareizību,
- pievienoto dokumentu autentiskumu,
- visu saistību pildīšanu attiecībā uz konkrētas procedūras piemērošanu konkrētām precēm".

No iepriekš minētās tiesību normas trešā punkta izriet, ka deklarētāja atbildība par visu saistību pildīšanu attiecībā uz konkrētas procedūras piemērošanu, tātad arī par to, lai attiecīgās muitas procedūras, šajā gadījumā – „izvešana" un „atpakaļizvešana" (eksports un reeksports) tiktu ievērotas līdz brīdim, kad notiek preču reāla izvešana no EK muitas teritorijas. No šīs normas izriet, ka deklarētāja atbildība formāli sniedzas līdz brīdim, kad preces ir atstājušas EK muitas teritorijas robežas. No minētā var secināt, ka pieteicējai bija formāls pienākums nodrošināt, lai preces reāli atstātu EK muitas teritoriju.

Pieteicēja pieteikumā norāda, ka piegādājot preces uz kuģiem, tai nav bijis iespējas ietekmēt turpmāko akcizēto preču likteni. Tiesa norādīja, ka var piekrist pieteicējai, ka ar preču pavadzīmju-rēķinu parakstīšanu un preču nogādi uz kuģa, īpašuma tiesības pāriet preču saņēmējam, tomēr tas nenoņem

formālu atbildību par muitas procedūru ievērošanu no preču deklarētāja. Tiesa norādīja, ka no minētās tiesību normas izriet, ka pieteicējai, lai novērstu radušos situāciju, ir jāizvēlas uzticami civiltiesisku darījumu partneri un jānoslēdz ar tiem līgumi, kas paredzētu ievērojamas sankcijas par uzlikto pienākumu izpildi.

[4.10] No lietas materiāliem (preču pavadzīmēm un muitas deklarācijām) redzams, ka pieteicēja ir piegādājusi akcīzes preces kuģiem „Leonid Galchenko" un „Admiral Starikov", un tās ir saņēmis attiecīgo kuģu pilnvarots pārstāvis. Līdz ar to šo preču valdījuma tiesības ir pārgājušas kuģu „Leonid Galchenko" un „Admiral Starikov" pārstāvjiem. No tā var secināt, ka kuģu „Leonid Galchenko" un „Admiral Starikov" pārstāvji zināja par to, ka preču patēriņš pirms kuģis ir atstājis EK muitas teritoriju nav pieļaujams. Tomēr šis apstāklis nedod pamatu atbrīvot deklarētāju no atbildības, ko paredz EK Regula (EEK) Nr.2913/92 un Regula (EEK) Nr.2454/93.

[4.11] Pieteicēja pieteikumā norāda, ka muitas iestāžu darbinieki varēja informēt pieteicēju, ka kuģi ilgāku laiku atradīsies remontā un tik ātri neatstās Liepājas ostu, līdz ar to varēja ietekmēt turpmāk notiekošo. No lietas materiāliem var konstatēt, ka pieteicēja zināja to, ka abi kuģi atradās remontā (faktu pierāda pieteicējas sūdzībā, apstrīdot administratīvo aktu minētais (lietas lapa 194)). Tiesas ieskatā, ņemot vērā iepriekš minēto deklarētāja pienākumu nodrošināt muitas procedūru atbilstību muitas deklarācijā rakstītajam, muitas darbinieku rīcībā nav saskatāms Muitas likuma 13. panta otrās daļas normas pārkāpums.

[4.12] Administratīvā soda piemērošanai jānotiek atbilstoši LAPK ietvertajām vispārīgajām normām, kas paredz administratīvo atbildību piemērot par vainojamu rīcību (LAPK 9.panta pirmā daļa), proti, par administratīvo pārkāpumu atzīstama prettiesiska, vainojama (ar nodomu vai aiz neuzmanības izdarīta) darbība vai bezdarbība, kura apdraud valsts vai sabiedrisko kārtību, īpašumu, pilsoņu tiesības un brīvības vai noteikto pārvaldes kārtību un par kuru likumā paredzēta administratīvā atbildība. Vainas konstatēšana ir administratīvās atbildības priekšnoteikums arī muitas pārkāpumu jomā.

Tiesa norādīja, ka pieteicējas darbības ir kvalificējamas kā aiz neuzmanības izdarīta darbība. Saskaņā ar LAPK 11.pantu: „Administratīvais pārkāpums atzīstams par izdarītu aiz neuzmanības, ja persona, kas to izdarījusi, ir paredzējusi savas darbības vai bezdarbības kaitīgo seku iestāšanās iespēju, bet vieglprātīgi paļāvusies, ka tās varēs novērst, vai arī nav paredzējusi šādu seku iestāšanās iespēju, kaut gan tai vajadzēja un tā varēja tās paredzēt". Tiesa uzskatīja, ka pieteicēja varēja paredzēt radušās sekas, jo pieteicēja, piegādājot preces, nevarēja nezināt faktu, ka abi kuģi atradās remontā (lietas 194.lapa) un to iziešana no EK muitas teritorijas var aizkavēties. Līdz ar to pieteicēja, veicot akcīzes preču piegādi, varēja izvēlēties citu muitas procedūru vai izvēlēties piegādi neveikt vispār. Tāpat pieteicējai bija arī iespēja, kā tas minēts iepriekš [5.9], noslēgt ar preču saņēmēju tādu līgumu, kas veicinātu godprātīgu saistību izpildi.

[4.13] Pārbaudot pārsūdzētā lēmuma atbilstību procesuālajiem un formālajiem priekšnoteikumiem, tiesa konstatēja, ka pārsūdzētais lēmums izdots, ievērojot procesuālos un formālos priekšnoteikumus, atbilst tajā norādītajām procesuālajām un materiālajām tiesību normām un vispārējiem tiesību principiem. Tiesa arī konstatēja, ka izdodot pārsūdzēto lēmumu, ir ievērota lietas piekritība, ņemts vērā pieteicējas paustais viedoklis, aktā ir norāde uz piemērotām tiesību normām, norādīta pārsūdzības kārtība, kā arī pārsūdzētais lēmums attaisno pieteicējai pārsūdzētajā lēmumā uzlikto naudas sodu.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 7.marta spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību, lūdzot atcelt minēto spriedumu.

Apelācijas sūdzība pamatota ar turpmāk minētiem apsvērumiem.

[5.1] Pieteicēja nepiekrīt tiesas norādītajam, ka pieteicējas atbildība kā deklarētājai formāli sniedzas līdz brīdim, kad preces ir atstājušas EK muitas teritorijas robežas. Atbilstoši Civillikuma 2023.pantam, pieņemot preci, pircējam pāriet arī viss risks attiecībā uz preces turpmāko likteni, jo pircējs ir kļuvis gan par lietas īpašnieku, gan tās valdītāju. Līdz ar to pēc preču piegādes uz Krievijas Federācijā reģistrētajiem kuģiem „Leonid Galchenko" un „Admiral Starkov" pieteicēja vairs nespēja nest atbildību un nespēja kontrolēt, kurā vietā tās tiks patērētas.

[5.2] No ANO 1982.gada 10.decembra Jūras tiesību konvencijas 91.panta 1.punkta ir secināms, ka preču piegādes uz kuģiem „Leonid Galchenko" un „Admiral Starkov", kam ir Krievijas Federācijas piederība, ir pielīdzināmas preču piegādēm uz trešo valstu, kas nav ES dalībvalstis, teritoriju, t.i., preču eksportam. Atbilstoši Jūras tiesību konvencijai Krievijas Federācijā reģistrēto kuģu klajs, telpas un citas inženiertehniskās ierīces, kas saistītas ar kuģi, ir uzskatāmas par trešās valsts, kas nav ES dalībvalsts, teritoriju, neskatoties uz to, ka kuģis atradās Kopienas muitas teritorijā.

[5.3] Tiesa nav vērtējusi, ka pieteicējas piegādātās preces ir patērētas uz kuģiem, ko ir konstatējis VID. Tādējādi secināms, ka tās ir izlietotas citas valsts teritorijā un pieteicējas darbībās nav konstatējams LAPK 201.^{10} panta pirmajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma sastāvs. To apstiprina uz darījuma veikšanas brīdi spēkā esošais Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 116.panta 2.punkts, saskaņā ar kuru izziņas iestādes ir tālbraucienos esošo jūras kuģu kapteiņi. Līdz ar to par visām darbībā ar piegādāto preci uz kuģa ir atbildīgs kuģa kapteinis. Tā kā administratīvā pārkāpuma izdarīšanas vieta ir Krievijas Federācijas teritorija – jūras kuģis, tad par izdarīto pārkāpumu saskaņā ar Latvijas Republikai un Krievijas Federācijai saistošajiem starptautiskajiem līgumiem ir piemērojama Krievijas Federācijas likumdošana, nevis LAPK tiesību normas. Šāds atzinums izteikts arī Krimināllikuma 3.pantā par Krimināllikuma spēku uz jūras kuģiem, kas reģistrēti Latvijas Republikā, un atrodas ārpus Latvijas teritorijas.

[5.4] Pieteicēja nepiekrīt tiesas izdarītajam secinājumam, ka pieteicējas darbības kvalificējamas kā aiz neuzmanības izdarītas darbības, jo pieteicēja neparedzēja, tai nevajadzēja un tā nevarēja paredzēt savas darbības vai

bezdarbības seku iestāšanās iespēju, jo pieteicēja piegādāja preces uz kuģiem tādā pašā stāvoklī, kādā tās atradās ievešanas brīdī Kopienas muitas teritorijā. Līdz ar to iztrūkst administratīvā pārkāpuma sastāva objektīvas puses. Pieteicēja pēc preču piegādes uz kuģa ar piegādāto preci nav veikusi ne darbību, ne arī bezdarbību, jo tā pilnībā nodota preces īpašniekam un valdītājam, un piegādāto preci patērēja kuģu apkalpe.

[5.5] Starptautiskajās jūras tiesībās neviena trešā persona (pieteicēja) nevar nokļūt uz kuģa klāja, neizejot robežkontroles, muitas pārbaudes un nesaņemot kuģa kapteiņa atļauju uzkāpt uz kuģa klāja, ko attiecina arī uz preču piegādi uz kuģa.

Apstāklim, ka pieteicēja zināja par kuģa atrašanos remontā, nav izšķirošas nozīmes, jo kuģa apkalpes atbildīgā persona saskaņā ar starptautiskajām jūras tiesībām ir tiesīga papildināt gan preču, gan degvielas, gan citu kuģošanai nepieciešamo lietu rezervju uzkrājumu arī kuģim atrodoties remontā.

[5.6] Tiesa nav ņēmusi vērā, ka atbildētājs pieprasījis no pieteicējas rīcību, kas faktiski un tiesiski nebija izpildāma. Tādējādi jāatsaucas uz APL 74.panta pirmās daļas 4.punktu, kas nosaka, ka administratīvais akts nav spēkā, ja tas pieprasa no adresāta tiesību normu pārkāpumu vai rīcību, kas faktiski vai tiesiski nav iespējama.

[6] Par pieteicējas iesniegto apelācijas sūdzību VID iesniedza paskaidrojumu, norādot, ka neatzīst apelācijas sūdzību un lūdz apelācijas sūdzību noraidīt kā nepamatotu.

[7] Tiesas sēdē pieteicēja pārstāvis uzturēja apelācijas sūdzību uz tajā minētajiem motīviem.

Atbildētāja pārstāvis apelācijas sūdzību neatzina.

Motīvu daļa

[8] Pārbaudījusi lietas materiālus un noklausījusies procesa dalībnieku paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējas apelācijas sūdzība ir nepamatota un pieteikums noraidāms.

[9] Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka apelācijas sūdzībā norādītie apsvērumi attiecas uz lietas faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem, ko Administratīvā rajona tiesa jau ir izvērtējusi 2007.gada 7.marta spriedumā.

Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturtā daļa noteic, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šajā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka Administratīvās rajona tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai.

[10] Apelācijas sūdzībā ir norādīts, ka secinājums par to, ka preces ir izlietotas citas valsts teritorijā un pieteicējas darbībās nav konstatējams LAPK 201.^{10}panta pirmajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma sastāvs, apstiprina Kriminālprocesa kodeksa 116.panta 2.punkts, saskaņā ar kuru izziņas iestādes ir tālbraucienos esošo jūras kuģu kapteiņi. Līdz ar to par visām darbībā ar piegādāto preci uz kuģa ir atbildīgs kuģa kapteinis. Tā kā administratīvā pārkāpuma izdarīšanas vieta ir Krievijas Federācijas teritorija – jūras kuģis, tad par izdarīto pārkāpumu saskaņā ar Latvijas Republikai un Krievijas Federācijai saistošajiem starptautiskajiem līgumiem ir piemērojama Krievijas Federācijas likumdošana, nevis LAPK tiesību normas.

Kriminālprocesa mērķis ir ātri un pilnīgi atklāt noziegumu, noskaidrot, vai notikumā ir nozieguma pazīmes, noskaidrot noziegumu izdarījušo personu. Izziņa ir operatīvās darbības iepriekš minēto mērķu realizēšanai un Kriminālprocesa likums noteic izziņas iestādes, kuras ir pilnvarotas veikt izziņas darbības, tai skaitā tālbraucienos esošo kuģu kapteiņi. Attiecīgā kriminālprocesa principa jēga ir operatīvi nodrošināt izziņas veikšanu, ja noziegums izdarīts uz tālbraucienā esoša kuģa, tādējādi īstenojot kriminālprocesa mērķi.

Kā jau secināts iepriekš, kuģis, atrodoties svešas valsts teritorijā, ir pakļauts attiecīgās valsts muitas režīmam. Kriminālprocesa kodeksa normas par izziņas iestādi šajā gadījumā nav attiecināmas.

[11] Apelācijas sūdzībā norādīts, kuģa apkalpes atbildīgā persona saskaņā ar starptautiskajām jūras tiesībām ir tiesīga papildināt gan preču, gan degvielas, gan citu kuģošanai nepieciešamo lietu rezervju uzkrājumu arī kuģim atrodoties remontā.

Kā jau secināts pirmās instances tiesas spriedumā, preces tika piegādātas uz svešas valsts īpaša režīma teritoriju – kuģi, tās nebija atstājušas EK muitas teritoriju un, tās patērējot, radās pieteicēja kā eksportētāja sastādīto deklarāciju neatbilstība faktiskajiem apstākļiem, proti, netika veiktas muitas procedūras izvešana un atkalizvešana, kā tika noformētas deklarācijas. Tādējādi, ja preču saņēmējs iegādājās preces patēriņam, muitas deklarācijai vajadzēja būt noformētai tā, ka preces ir laistas brīvā apgrozījumā EK muitas teritorijā, līdz ar to normatīvajiem aktiem deklarētājs uzņemas atbildību par deklarācijā sniegto ziņu pareizību, pievienoto dokumentu autentiskumu, kā arī par visu saistību pildīšanu attiecībā uz konkrētas procedūras piemērošanu konkrētām precēm. Kuģa kapteinis konkrētajā gadījumā nav muitas procedūras pieteicējs, līdz ar to nav atbildīgs par muitas procedūras pārkāpšanu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

Sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Zerssen LSS" pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta 2005.gada 3.maija lēmuma Nr.3.1/11076 atcelšanu noraidīt.

Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentam, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs (paraksts) V.Endzelis

Tiesneses (paraksts) S.Kanenberga

(paraksts) U.Mihailova

NORAKSTS PAREIZS:
Administratīvās apgabaltiesas tiesnesis V.Endzelis
Rīgā, 2008.gada 10.maijā